

Openbare eilandsraadvergadering
dd.: 25 JUN 2019
Besluit: Ter kennisneming
de Griffier

Griffie ER Bonaire	
Ingek.:	MAY 14 2019
Volgnummer:	2019004892
Griffier:	Civ.:

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Phillipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Contactpersoon
Lisette de Wind
Datum
13 mei 2019
Ons kenmerk
Cft 201900059
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage
-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie eerste uitvoeringsrapportage 2019 openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 26 april jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van uw bestuurscollege (BC) de eerste uitvoeringsrapportage (UR) ontvangen over het begrotingsjaar 2019. Conform de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) dient de eerste UR uiterlijk op 30 april ingediend te zijn. Het openbaar lichaam Bonaire (OLB) heeft de UR tijdig bij het Cft ingediend.

Hierbij ontvangt u de reactie van het Cft op de ingediende eerste UR. Bij deze UR is ook de eerste begrotingswijziging (BW) ingediend. Het advies van het Cft op de eerste BW ontvangt u in een separate brief.

Begrotingsuitvoering

Het OLB presenteert in de eerste UR 2019 circa USD 27,8 miljoen aan baten en circa USD 16,5 miljoen aan lasten. Het voorlopige resultaat over het eerste kwartaal 2019 is als gevolg hiervan circa USD 11,3 miljoen positief. In het eerste kwartaal 2019 heeft het OLB de jaarlijkse facturen voor erfpacht, grondbelasting en motorrijtuigenbelasting verzonden. Tevens zijn de aanslagen logeerbelasting verzonden voor de jaren 2013 tot en met 2019. Het OLB heeft de gefactureerde bedragen als baten verantwoord in het eerste kwartaal 2019, aangezien het baten- en lastenstelsel van toepassing is.

De begroting 2019 ging uit van USD 47,7 miljoen aan zowel baten als lasten. In de eerste BW stelt het OLB per saldo USD 11,0 miljoen aan wijzigingen voor waardoor het begrotingstotaal voor zowel de baten als de lasten na goedkeuring, USD 58,7 miljoen zal bedragen. In het advies op de eerste BW gaat het Cft hier nader op in.

Baten

De baten in het eerste kwartaal bedragen circa USD 27,8 miljoen en bestaan voornamelijk uit overdrachten van Nederland (USD 11,4 miljoen), belastingopbrengsten inclusief precariorechten en cruisetoeristen (USD 9,1 miljoen) en huren en pacht (USD 3,1 miljoen).

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26
Convent Building
Phillipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Contactpersoon

Lisette de Wind

Datum

13 mei 2019

Ons kenmerk

Cft 201900059

Pagina

1/4

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Bijlage

-

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Onderwerp

Reactie eerste uitvoeringsrapportage 2019 openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 26 april jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van uw bestuurscollege (BC) de eerste uitvoeringsrapportage (UR) ontvangen over het begrotingsjaar 2019. Conform de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) dient de eerste UR uiterlijk op 30 april ingediend te zijn. Het openbaar lichaam Bonaire (OLB) heeft de UR tijdig bij het Cft ingediend.

Hierbij ontvangt u de reactie van het Cft op de ingediende eerste UR.

Bij deze UR is ook de eerste begrotingswijziging (BW) ingediend. Het advies van het Cft op de eerste BW ontvangt u in een separate brief.

Begrotingsuitvoering

Het OLB presenteert in de eerste UR 2019 circa USD 27,8 miljoen aan baten en circa USD 16,5 miljoen aan lasten. Het voorlopige resultaat over het eerste kwartaal 2019 is als gevolg hiervan circa USD 11,3 miljoen positief. In het eerste kwartaal 2019 heeft het OLB de jaarlijkse facturen voor erfpacht, grondbelasting en motorrijtuigenbelasting verzonden. Tevens zijn de aanslagen logeerbelasting verzonden voor de jaren 2013 tot en met 2019. Het OLB heeft de gefactureerde bedragen als baten verantwoord in het eerste kwartaal 2019, aangezien het baten- en lastenstelsel van toepassing is.

De begroting 2019 ging uit van USD 47,7 miljoen aan zowel baten als lasten. In de eerste BW stelt het OLB per saldo USD 11,0 miljoen aan wijzigingen voor waardoor het begrotingstotaal voor zowel de baten als de lasten na goedkeuring, USD 58,7 miljoen zal bedragen. In het advies op de eerste BW gaat het Cft hier nader op in.

Baten

De baten in het eerste kwartaal bedragen circa USD 27,8 miljoen en bestaan voornamelijk uit overdrachten van Nederland (USD 11,4 miljoen), belastingopbrengsten inclusief precario rechten en cruisetouristen (USD 9,1 miljoen) en huren en pacht (USD 3,1 miljoen).

De belastingbaten vallen onder meer door de logeerbelasting hoger uit dan in het eerste kwartaal van 2018.

De toelichting bij de eerste UR gaat niet in op de verwachte belastingbaten voor heel 2019 en een eventuele bijstelling van de belastingbaten is niet opgenomen in de eerste BW 2019. Het Cft gaat hier in zijn advies op de eerste BW 2019 nader op in.

Lasten

De lasten in het eerste kwartaal bedragen circa USD 16,5 miljoen en bestaan voornamelijk uit overige goederen en diensten (USD 4,7 miljoen) en salarissen en sociale lasten (USD 4,2 miljoen). Op de salarissen en sociale lasten wordt hierna nader ingegaan.

Personeel

Uit de eerste UR blijkt dat eind maart in totaal 349 FTE voor het OLB werkzaam is. Dit betreft 334 FTE in loondienst en 15 FTE externe inhuur. De goedgekeurde begroting 2019 gaat uit van een gemiddeld personeelsbestand over 2019 van 343 FTE in loondienst en 15 FTE externe inhuur ofwel 358 FTE in totaal.

De eerste UR toont USD 4,2 miljoen aan personeelslasten (inclusief externe inhuur), waarbij voor heel 2019 USD 21,8 miljoen is begroot. Het Cft heeft in 2018 en bij de beoordeling van de ontwerpbegroting 2019 kanttekeningen geplaatst bij de personeelslasten. Op basis van deze eerste UR is de verwachting dat zonder aanvullende maatregelen wederom een onderbesteding zal plaatsvinden. Het Cft gaat hier in zijn advies op de eerste BW 2019 nader op in.

In het eerste kwartaal zijn negen vacatures ingevuld waaronder één cruciale functie en zijn tien medewerkers uit dienst getreden. Per saldo is er ten opzichte van eind 2018 één FTE minder in dienst van het OLB.

Liquiditeit

De liquiditeitspositie van het OLB bedraagt conform het Geïntegreerd Middelenbeheer (GMB) ultimo maart 2019 USD 13,6 miljoen. Op basis van de door u gepresenteerde overzichten is USD 9,0 miljoen geormerkt voor bijzondere uitkeringen waardoor een saldo van USD 4,6 miljoen aan vrij besteedbare middelen resteert. Eind 2018 was het bedrag aan vrij besteedbare middelen circa USD 11,1 mln. Deze afname van USD 6,5 miljoen komt vooral doordat het openstaande bedrag aan vorderingen sterk is toegenomen. Het Cft constateert een aanzienlijke toename van vorderingen van USD 12,2 miljoen eind 2018 naar USD 28,4 miljoen eind maart 2019. Dit komt enerzijds doordat de vrije uitkering voor het eerste kwartaal 2019 pas in het tweede kwartaal 2019 door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is uitbetaald, en anderzijds doordat in het eerste kwartaal de belastingaanslagen 2019 door het OLB zijn opgelegd. Het Cft wil de acties vernemen die ervoor zorgen dat de vorderingen daadwerkelijk worden geïncasseerd. Wij zouden daar ook graag met u over in gesprek gaan tijdens de komende collegereis.

Financieel beheer

Met de UR is een voortgangsrapportage over het huidige verbeterplan financieel beheer (1.0) aangeleverd. Uit de voortgangsrapportage blijkt dat de afronding van het huidige verbeterplan wederom is verschoven.

De afronding van dit traject is nu gepland voor september 2019. In het bestuursakkoord is als afrondingsdatum eind februari 2019 opgenomen. Er is nu derhalve sprake van een vertraging van een half jaar. Het OLB geeft als reden hiervoor dat additionele werkzaamheden nodig zijn bij de uitvoering van het deelplan ten aanzien van de AO/IC van de (belasting)opbrengsten. Dit deelplan is een van de omvangrijkste in het verbeterplan en heeft betrekking op de grootste batensoorten. Bij de jaarrekening 2017 heeft de accountant de volledigheid van de (belasting)opbrengsten niet kunnen vaststellen, vanwege de vele tekortkomingen in het financieel beheer. De voltooiing van dit deelplan zal moeten leiden tot minder negatieve bevindingen bij de controle van de jaarrekening en een hogere mate van betrouwbaarheid van de cijfers. Het Cft heeft met het OLB de afspraak gemaakt dat het OLB zal toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2021. Daarom is het noodzakelijk dat dit deelplan zo spoedig mogelijk en effectief wordt uitgevoerd.

Naast voorgenoemde deelplan zijn er nog twee in uitvoering. De lopende deelplannen worden in onderstaande tabel toegelicht.

Aandachtsgebied/deelplan	Geplande afronding	Reden vertraging in UR
Onzekerheden rondom de AO/IC van diverse opbrengsten	September 2019	Het belastingsysteem werkt nog niet optimaal en is toe aan additionele verbeteringen.
Waardering van debiteuren en belastingvorderingen	Mei 2019	Er dient nog een procesbeschrijving voor debiteurenbeheer te worden opgeleverd.
Het ontbreken van de beschrijving van de AO/IC m.b.t. de directie Ruimte en Ontwikkeling	Mei 2019	Het automatiseringssysteem werkt nog niet optimaal. Vervolg is aanpassen van het huidige systeem of eventueel aanschaffen van een nieuw systeem.

Het OLB heeft in voorgaande voortgangsrapportages aangegeven dat nieuwe projecten waarvoor ICT-krachten nodig zijn, niet gestart kunnen worden totdat de huidige deelplannen zijn uitgevoerd.

In het bestuursakkoord is vastgelegd dat het BC in augustus 2019 een verbeterplan financieel beheer 2.0. zal opleveren. In de UR ontbreekt een toelichting op de voortgang hiervan. Het Cft wordt graag nader geïnformeerd over de effecten van de vertraagde afronding van het plan 1.0 op de oplevering en uitvoering van het plan 2.0. Het Cft verneemt graag voor 1 juni aanstaande hoe het BC er zorg voor zal dragen dat het plan 2.0 tijdig wordt opgeleverd en dat er genoeg aandacht wordt besteed aan de evaluatie van de doeltreffendheid van de tot nu toe afgeronde deeltrajecten in het verbeterplan 1.0.

Kenmerk
Cft 201900059
Blad
4/4

Overheidsentiteiten

Conform artikel 9 lid 9 van de Wet FinBES dient het BC uiterlijk 30 juni de jaarrekening 2018 van de overheidsdeelnemingen ter beschikking te stellen aan het Cft. Daarnaast dient het Cft voor de toetsing van de rentelastnorm conform artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES begin juli 2019 over de voorlopige cijfers 2018 van de entiteiten in de collectieve sector te beschikken. Het OLB dient er zorg voor te dragen dat de jaarrekeningen van deze overheidsentiteiten tijdig worden ingediend.

Tot slot

Het Cft heeft in zijn reactie op de vierde UR 2018 (kenmerk Cft 201900017) geconcludeerd dat het jaar 2018 naar verwachting zal worden afgesloten met een overschot van circa USD 12 miljoen. Dit komt doordat de baten hoger uitvielen dan begroot maar vooral de lasten een onderbesteding kennen. Het Cft heeft het BC onder meer geadviseerd de kwaliteit van het begrotingsproces te verhogen en te komen tot de daadwerkelijke realisatie van (begrote) beleidsvoornemens.

Het Cft gaat graag met u in gesprek over de in deze brief genoemde onderwerpen tijdens het bezoek in juni aanstaande.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire
Het hoofd Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire